

פרשתנו פותחת בנח וחותמת באברהם. חז"ל עסקו רבות בהשוואה ביניהם.

כך למשל מה שכותב רש"י (פרק ו' פסוק ט'): "בדורותיו - ...יש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום". צדקותו של נח אינה אלא יחסית לדורו אך הוא לא ידמה ולא ישווה לאברהם. וכך מוכח גם מרש"י שם בהמשך: "את האלהים התהלך נח - ובאברהם הוא אומר (יז א) "התהלך לפני", (כד מ) "אשר התהלכתי לפניו", נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו". על אברהם אבינו שואל רבינו בחיי בפרשתנו (בראשית פרק יא פסוק כח): "וימת הרן... באור כשדים" - ... היה ראוי להודיענו תחילה מעלתו של אברהם והנהגתו ומידותיו, ואז: (בראשית יב, א) "ויאמר ה' אל אברם", כי איך יתכן להיות דבור השם יתברך לאדם ולא הודיענו תחילה מי הוא, שהרי בנח לא בא אליו הדבור "ויאמר אלהים לנח" עד שהודיענו תחילה מידותיו שהיה "איש צדיק תמים".

רבינו בחיי עונה שהפסוק המספר על מיתת הרן באור כשדים רומז למעלתו של אברהם: "הכתוב הזה יודיע אותנו מעלתו של אברהם שמסר עצמו למיתה על אמונת ה' יתברך", וכך גם הביא רש"י על הפסוק את המדרש שנמרוד השליך את אברהם לכבשן האש על מלחמתו באלילים והוא ניצל, [לעומתו הרן שהצטרף לשיטת אברהם ונשרף]. מסירות נפש למען ה' ואמונתו היא דרגה גבוהה המצדיקה התגלות אלוהית ויחס מיוחד.

השוואה נוספת בין נח לאברהם מובאת ב"שפת אמת" (שנה תרנט): המשנה במסכת אבות אומרת שעשרה דורות מאדם ועד נח וכן מנח עד אברהם והיו מכעיסין אך רק אצל אברהם מופיע "עד שבא וקיבל שכר כולם". כי נח אמנם היה צדיק אך לא היה יכול לעמוד נגד רשעת הרשעים, ומה שהוא תקן, קלקלו אותן הרשעים ולכן צריך היה להסתר בתיבה ונאבדו הם במבול. אבל אברהם גבר על מעשי הרשעים והוסיף צדקות מכח מלחמתו בהם. וביאר ה"שפת אמת" במה תלוי ההבדל ביניהם: "ובאמת זה כענין שאמרו עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה ומאברהם התחיל ב' אלפים תורה שהוא בחינת שלמעלה מהטבע". נח מצליח לקיים את העולם והטבע ואילו אברהם מחדש תורה וזה נשאר לדורות בבני". כוח התורה שאברהם התחיל, וזרעו ממשיך לדורות, מאפשר להתגבר על קלקול הרשעים. על פי עקרון זה המהר"ל בספרו "נצח ישראל" (פרק יא) תירץ באופן אחר את הקושיא הנ"ל שהיה ראוי להקדים צדקת אברהם כמו שהזכיר צדקת נח: אצל נח היתה זו בחירה פרטית, התלויה במה שהוא, והכל הוא לפי צדקותו. אבל באברהם הבחירה היא באומה הישראלית, שהם זרעו. שהרי כתיב באותה בחירה (בראשית יב, ב) "ואעשה אותך לגוי גדול", וזה בחירה כללית, ובחירה כמו זאת אין תולה במעשה כלל, ולא בחטא ולכן כתב: "לא הזכיר הכתוב צדקת אברהם... שאם כך היה משמע שלכך נגלה עליו הקדוש ברוך הוא ואמר לו "לך לך מארצך" בשביל זכותו שהזכיר, ואם כן היה זאת האהבה תלויה בדבר, וכל אהבה תלויה בדבר - בטל דבר בטל האהבה (אבות פ"ה מט"ז)... ולכך לא הזכיר זכותו, לומר כי הבחירה הזאת לא תליא בזכות כלל, ולכך אי אפשר שיהיה דבר זה בטל". בכוונה התורה לא מזכירה את צדקותו כדי שנדע שהבחירה באברהם איננה פרטית אלא ייצוגית כחלק מהבחירה בעם ישראל שבחירתו נצחית ואינה תלויה בדרגת הצדקות בפועל.

נח היה איש צדיק תמים ובחירתו נבעה מכך, והוא שנבחר להציל את העולם ולקיימו בעת המבול. אברהם היה צדיק עוד יותר ומסר את נפשו על אמונתו ואכן אלו סיבות שמכוחן הוא היה ראוי להיבחר אך כיון שבחירתו היא כללית היא לא תלויה בסיבות. דבר זה מוכיח את מעלתו ומעלת בניו כעם הנבחר לדורות.

אנו מצווים להמשיך בדרכו של אברהם המתהלך בצדקו ומתעלה, מכוח התורה שאברהם התחיל, וזרעו ממשיך לדורות, נזכה להיות ממשיכי דרך.

שבת שלום ומבורך לכם ולכל בני ביתכם, שוש